

SKLEP O RAZKRITJIH S STRANI BANK IN HRANILNIC

Factor banka d.d. skladno s Sklepom o razkritjih s strani bank in hranilnic (Ur.l.RS 135/06), (v nadaljevanju: sklep) objavlja naslednja razkritja:

1. POLITIKA IN CILJI UPRAVLJANJA S TVEGANJI (10. člen sklepa)

Politika in cilji upravljanja s tveganji so opredeljeni v letnem poročilu banke.

2. INFORMACIJE O OSEBAH, KI SO VKLJUČENE V RAZKRITJA (11. člen sklepa)

Factor banka d.d., Tivolska 48, Ljubljana je zavezana k razkritjem po Sklepu o razkritjih bank in hranilnic.

Osebe, ki so poleg banke vključene v polno konsolidacijo za računovodske namene so:

- PV Naložbe d.o.o., Ljubljana
- Factor projekt d.o.o., Zagreb
- Factor-in d.o.o., Ljubljana

Banka in njene odvisne družbe niso zavezane za konsolidacijo za potrebe nadzora na konsolidirani osnovi.

3. KAPITAL (12. člen sklepa) in MINIMALNE KAPITALSKE ZAHTEVE IN PROCES OCENJEVANJA POTREBNEGA NOTRANJEGA KAPITALA (13. člen sklepa)

Zahteva iz zgoraj omenjenih sklepov je opisana v letnem poročilu.

4. KREDITNO TVEGANJE NASPROTNE STRANKE (14. člen)

a) Opis metodologije za določanje notranjega kapitala in limitov izpostavljenosti kreditnemu tveganju nasprotne stranke:

Factor banka d.d. ima uveljavljene splošne standarde tveganj, ki so bili prvič sprejeti decembra 2006 in potem dopolnjeni decembra 2007. Splošni standardi tveganj vključujejo tudi kreditna tveganja nasprotne stranke.

Factor banka razume, da sme prevzemati tveganja samo do tiste ravni, ki jo obvladuje. Obvladovanje tveganj pa pomeni hitrejše izvajanje poslovnih procesov in hitrejše sprejemanje odločitev, racionalnejšo uporabo kapitala in nižje stroške banke. Zaradi večanja obsega poslovanja in povečevanja mednarodne prisotnosti bo intenzivni razvoj upravljanja tveganj pomenil pomembno konkurenčno prednost na trgih.

Prav tako je uprava banke sprejela limite maksimalno možne izpostavljenosti po posameznih vrstah nekreditnih tveganj. Banka ima izdelan poslovni načrt za naslednje 3 letno obdobje (2009 do 2011). V tem poslovnem načrtu so upoštevana tudi, po dosedanjih izkušnjah Factor banke d.d., najpomembnejša tveganja, ki bodo povzročala potrebo po zadostni višini kapitala banke. Pri tem je predvidela tudi potrebne vire rasti kapitala.

V Factor banki d.d. se uprava in višje vodstvo sestajata na dnevni ravni. Pomembnejša tveganja se preanalizirijo tako rekoč sproti od posla do posla. Pred sklenitvijo posla (podpisom pogodbe) uprava zelo natančno in poglobljeno obravnava informacije, ki jih

pridobi od višjega vodstva.

Osnovna vprašanja glede kreditnega tveganja so: (1) Smiselnost posla, (2) zaupanje v management, (3) razlogi za potrebe po financiranju, (4) odsevanje trenutnih pogojev financiranja po sredstvih, (5) ocenjevanje finančnih izkazov, (6) izven bilanca in tržna tveganja (na primer valutna tveganja tako iz vidika deviznih pozicij banke, kakor tudi iz vidika kreditnega tveganja oz. zavarovanja devizne pozicije pri komitentu). Pomanjkljive informacije o komitentu pred sklenitvijo pogodbe lahko povzroči neustrezno izbiro komitenta ('napačna izbira'). Druga vrsta informacijske asimetrija ('moralni hazard') se manifestira v razliki, med obnašanjem komitenta pred sklenitvijo in po sklenitvi pogodbe. Tudi če nakazanih problemov ni, vedno obstaja določeno tveganje, da komitent ne bo izpolnil svojih obveznosti do banke v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi. Zato je pomembno vsak posel smiselno zavarovati. Uprava banke odobri posamezen posel (ali predlaga odobritev pristojnemu organu, kreditnemu odboru, nadzornemu svetu) šele takrat, ko celovito oceni znesek naložb komitent, za katerega banka na podlagi podatkov in informacij (posredovanih s strani višjega vodstva) o dosedanjem poslovanju ocenjuje, da ga bo komitent sposoben odplačati oziroma se zaradi naložb njegov finančni položaj ne bo bistveno poslabšal. Pri čemer se posebna pozornost posveča bonitetni razvrstitvi, doseženi realizaciji in finančno posredniškemu položaju podjetja. V primeru povpraševanja po dolgoročnem kreditu kot viru sredstev za investiranje v stalna sredstva se posebej upošteva tudi neto sedanja vrednost in interna stopnja donosnosti projekta. Celotna izpostavljenost za povezane osebe se določi na podlagi konsolidiranih računovodskih izkazov skupine povezanih oseb. Kapitalska zahteva se oceni tudi pri odobritvi vsakega posla posebej.

V Factor banki d.d. poteka ugotavljanje in merjenje kreditnih tveganj tako na ravni posameznega posla oziroma ocenjevanja kreditnega tveganja posameznega komitenta, kakor tudi na ravni kreditnega portfelja banke. Na ravni posameznega posla oz. komitenta se pred vsako poslovno odločitvijo (o povečani izpostavljenosti ali pred morebitnim nadaljnjem obstoječega posla) na novo/ ponovno preveri kreditna sposobnost komitenta. Oceni kreditno tveganje nasprotne stranke in posla v skladu z metodologijo Banke Slovenije. Factor banka je v ta namen razvila bonitetni sistem, ki je konsistentno uporabljen in pomeni standard, ki se ga upošteva kot pogoj za posamično poslovno odločitev. Končna ocena kreditnega tveganja na ravni posla oz. komitenta je odvisna tako od ocene usposobljenosti komitenta za izvršitev posla in poravnavo obveznosti, kakor tudi komplementarno od kvalitete zavarovanj. Pri kreditnem tveganju na ravni posameznega posla oz. komitenta se upošteva tudi deželno tveganje in tveganje globalnega položaja posamezne panoge.

V področje obvladovanja tveganj na področju kreditnega tveganja spada tudi pristop upravljanja s celotnim kreditnim portfeljem banke. Pri tem uporabljamo metode za analizo celotnega kreditnega portfelja (migracijska analiza, vidik panoge, vidik deželnega tveganja, kvalitete zavarovanj, metodologije ugotavljanja in merjenja tveganja koncentracije in možnih posledic pri morebitno dodatno zahtevanem kapitalu).

Planiranje kapitala Factor banke d.d. odraža dokaj visoko raven upoštevanja tveganj (ki se odraža v relativno visokih rezervacijah glede na obseg in strukturo poslovanja) in po drugi strani tudi pripravljenost lastnikov, da vzdržujejo in razumejo pomen rasti potrebne kapitala v banki.

Proces notranjega kapitala metodološko izvajamo na sledeči način:

- Potreben kapital za kreditno tveganje: Za osnovni izračun potrebnega notranjega kapitala iz naslova kreditnega tveganja uporabljamo standardiziran pristop. Pri oceni

kreditnih tveganj, ki niso zapopadena s standardiziranim pristopom, dodatno ocenjujemo vpliv ciklov in koncentracije tveganja (opis v točki c).

b) Opis politik zavarovanja s premoženjem:

Kakor smo že opisali v točki a) predpostavljamo, da vedno obstaja določeno tveganje, da komitent ne bo izpolnil svojih obveznosti do banke v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi. Zato je pomembno vsak posel smiselno zavarovati.

Ustreznost zavarovanj (vrednost nepremičnin in ostalih oblik premoženja danih v zavarovanje morajo ustrezno presežati trenutno vrednost izpostavljenosti), celotna izpostavljenost do posamičnega komitenta ne presega njegove dejanske plačilne sposobnosti, omejitve možne izpostavljenosti po posameznih državah, omejitve možne izpostavljenosti po posameznih panogah, izogibanje največjim zakonsko predpisanim možnim izpostavljenostim, pravočasno oblikovanje ustreznih slabitev vseh vrst poslov. Glede zavarovanj smo prepričani, da vedno obstaja določeno tveganje, da komitent ne bo izpolnil svojih obveznosti do banke v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi. Zato je potrebno pred sklenitvijo vsakega posla zagotoviti ustrezna zavarovanja. S tem komitent dokazuje: 1. Da verjame v projekt in 2. Da bo tudi po sklenitvi pogodbe v primeru težav pri poplačilu kredita (ali težave s projektom) banka imela osnovo za poplačilo.

c) Opis politik obvladovanja izpostavljenosti zaradi neugodnih gibanj (wrong-way risk exposures):

- Pri tem vidiku ugotavljanja tveganj gre predvsem za povezavo med splošnimi tržnimi gibanji in sposobnostjo nasprotne stranke, da izpolni svoje obveznosti iz pogodbe. Zajet pa je tudi vidik specifičnih razlogov posamezne stranke. Za oba primera ugotavljanja izpostavljenosti uporabljamo $PD = \text{probability of default}$.
- Pri oceni kreditnih tveganj, ki niso zapopadena s standardiziranim pristopom, dodatno ocenjujemo vpliv ciklov in koncentracije tveganja. Pri tem si pomagamo z ocenami sti neplačila ($PD = \text{“Probability of default”}$) iz daljšega časovnega obdobja iz preteklosti (statistike prehodov oz. migracij med bonitetnimi skupinami), kakor tudi z ocenami zavarovanj, ocenami gospodarskih gibanj na ravni panog in držav. Rezultat posamične ravni in ravni celotnega kreditnega portfelja se odraža v spremembi ravni obstoječih rezervacij (oz. slabitev) kreditnega portfelja, kakor tudi v spremembi potrebne ravni kapitala po standardiziranem pristopu. Ocenjujemo, da je vpliv ekonomskih ciklov lahko razmeroma velik (uporabili smo rezultate premika povprečne zapadlosti kreditov in vpliv na matriko prehodov med bonitetnimi skupinami). Tako ugotovljena tveganja smo dodatno upoštevali pri planiranju kapitala za leta 2009 do 2011.
- Z uporabo simulacije premika povprečne dobe zapadlosti kreditov (pesimistični scenarij zamud pri plačilih) za 6 mesecev do 1 leta, smo ocenili in ugotovili večjo dinamiko matrike prehodov med bonitetnimi skupinami ter povezavo z koncentracijo kreditnega portfelja. Tako ugotovljena tveganja smo, ravno tako, dodatno upoštevali pri planiranju kapitala za leta 2009 do 2011.

d) Bruto in neto pozitivna poštena vrednost pogodb:

Bruto pozitivna poštena vrednost pogodb: 3.359.449 EUR

Neto pozitivna poštena vrednost pogodb: 3.231.217 EUR

e) Vrednost izpostavljenosti in tveganjem prilagojene zneske izpostavljenosti izvedenih finančnih instrumentov se izračunavajo skladno z metodo tekoče izpostavljenosti.

Vrednost izpostavljenosti se izračuna kot seštevek nadomestitvenih stroškov in potencialne bodoče kreditne izpostavljenosti. Pri tem se:

1. izračunajo nadomestitveni stroški za vse pogodbe s pozitivno vrednostjo, tako da se vse pogodbe prevrednotijo z uporabo tekočih cen na trenutne tržne vrednosti (za pogodbe z negativno vrednostjo so nadomestitveni stroški enaki nič).
  2. izračuna potencialna bodoča kreditna izpostavljenost za preostali čas do zapadlosti pogodbe, tako da se nominalne vrednosti ali vrednosti osnovnih finančnih instrumentov pomnožijo s konverzijskimi faktorji iz Tabele 7 Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice; pogodbe, ki ne spadajo v eno izmed petih kategorij iz Tabele 7 se obravnavajo kakor izvedeni finančni instrumenti na blago, razen plemenitih kovin.
- g) Factor banka ne uporablja kreditnih izvedenih finančnih instrumentov z namenom varovanja pred kreditnimi tveganji.

5. KREDITNO TVEGANJE IN TVEGANJE ZMANJŠANJA VREDNOSTI ODKUPLJENIH DENARNIH TERJATEV (15. člen sklepa)

Točki:

- a) opredelitev zapadlih in oslavljenih postavk za računovodske namene in
- b) opis metodologije prevrednotenja postavk in rezervacij sta zajeti v letnem poročilu.
- c) Skupni znesek izpostavljenosti, zmanjšan za oslavitve oz. rezervacije, brez upoštevanja učinkov kreditnih zavarovanj ter povprečni znesek izpostavljenosti v poročevalskem obdobju, razčlenjen po vseh kategorijah izpostavljenosti:

v tisoč EUR

Kategorija izpostavljenosti	Neto izpostavljenost	Povprečna neto izpostavljenost
Izpostavljenosti do enot centralne ravni držav in do centralnih bank	69.317	37.660
Izpostavljenosti do enot regionalne ali lokalne ravni držav	16.483	4.275
Izpostavljenost do oseb javnega sektorja	36	940
Izpostavljenosti do multilateralnih razvojnih bank	-	-
Izpostavljenosti do mednarodnih institucij	-	-
Izpostavljenosti do institucij	26.344	33.147
Izpostavljenosti do podjetij	761.422	718.421
Izpostavljenosti iz naslova bančništva na drobno	-	-
Izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami	25	61
Zapadle postavke	3.551	4.083
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	91.221	100.423
Izpostavljenosti iz naslova naložb v krite obveznice	-	-
Izpostavljenosti do institucij ali podjetij s kratkoročno bonitetno oceno	640	5.356
Iz naslova naložb v investicijske sklade	75.570	73.267
Ostale izpostavljenosti	22.369	18.687
SKUPAJ	1.066.978	996.320

d) Porazdelitev izpostavljenosti po pomembnih geografskih območjih, razčlenjenih na pomembne kategorije izpostavljenosti:

v tisoč EUR

Opis kategorije	Področje				Skupaj
	Evropa	Države bivše Jugoslavije	Ostalo	Slovenija	
Izpostavljenost do enot centralne ravni držav in do centralnih bank	1	-	-	69.316	69.317
Izpostavljenost do enot regionalne ali lokalne ravni držav	-	-	-	16.483	16.483
Izpostavljenost do oseb javnega sektorja	-	-	-	36	36
Izpostavljenosti do multilateralnih razvojnih bank	-	-	-	-	-
Izpostavljenosti do mednarodnih institucij	-	-	-	-	-
Izpostavljenosti do institucij	12.484	2.239	995	10.626	26.344
Izpostavljenosti do podjetij	79.219	195.539	43.992	442.672	761.422
Izpostavljenosti iz naslova bančništva na drobno	-	-	-	-	-
Izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami	-	-	-	25	25
Zapadle postavke	-	63	-	3.488	3.551
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	13.567	3.351	68	74.235	91.221
Izpostavljenosti iz naslova naložb v krite obveznice	-	-	-	-	-
Izpostavljenosti do institucij ali podjetij s kratkoročno bonitetno oceno	201	32	217	190	640
Iz naslova naložb v investicijske sklade	-	-	-	75.570	75.570
Ostale izpostavljenosti	336	-	1	22.032	22.369
SKUPAJ	105.808	201.224	45.273	714.673	1.066.978

e) Porazdelitev izpostavljenosti glede na gospodarsko panogo, razčlenjeno na vrste izpostavljenosti:

v tisoč EUR

OPIS	Finance	Gradbeništvo	Javni sektor	Kovin. predel. industrija	Ostala industrija	Prebivalstvo	Promet	Trgovina	Tujna	SKUPAJ
Iz naslova naložb v investicijske sklade	75.570	-	-	-	-	-	-	-	-	75.570
Izpostavljenost do enot regionalne ali lokalne ravni držav	-	-	16.483	-	-	-	-	-	-	16.483

Izpostavljenost do oseb javnega sektorja	-	-	36	-	-	-	-	-	-	36
Izpostavljenosti do enot centralne ravni držav in do centralnih bank	42.063	-	27.253	-	-	-	-	-	1	69.317
Izpostavljenosti do institucij	10.626	-	-	-	-	-	-	-	15.718	26.344
Izpostavljenosti do institucij ali podjetij s kratkoročno bonitetno oceno	191	-	-	-	-	-	-	-	449	640
Izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami	-	-	-	-	-	25	-	-	-	25
Ostale izpostavljenosti	21.966	-	-	-	58	7	1	-	337	22.369
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	53.623	19.991	-	43	42	-	-	536	16.986	91.221
Zapadle postavke	141	-	-	227	456	174	-	2.489	64	3.551
Izpostavljenosti do podjetij	169.658	136.790	-	16.608	23.654	30.697	6.243	44.077	333.695	761.422
SKUPAJ	373.838	156.781	43.772	16.878	24.210	30.903	6.244	47.102	367.250	1.066.978

f) razčlenitev vseh kategorij izpostavljenosti po preostali zapadlosti do enega leta in nad enim letom:

v tisoč EUR

KATEGORIJA IZPOSTAVLJENOSTI	Preostala zapadlost		SKUPAJ
	do 1 leta	nad 1 leto	
Iz naslova naložb v investicijske sklade	-	75.570	75.570
Izpostavljenost do enot regionalne ali lokalne ravni držav	555	15.928	16.483
Izpostavljenost do oseb javnega sektorja	20	16	36
Izpostavljenosti do enot centralne ravni držav in do centralnih bank	47.342	21.975	69.317
Izpostavljenosti do institucij	12.155	14.189	26.344
Izpostavljenosti do institucij ali podjetij s kratkoročno bonitetno oceno	640	-	640
Izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami	-	25	25
Ostale izpostavljenosti	2.057	20.312	22.369
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	56.853	34.368	91.221
Zapadle postavke	3.042	509	3.551
Izpostavljenost do podjetij	504.574	256.848	761.422
SKUPAJ	627.238	439.740	1.066.978

g) za pomembne gospodarske panoge po stanju konec leta:

- Znesek zapadlih izpostavljenosti in v okviru tega znesek oslabljenih zapadlosti
- Znesek prevrednotenja in rezervacij

v tisoč EUR

	Finance	Gradbeništvo	Kovinsko predel. industrija	Ostala industrija	Prebivalstvo	Trgovina	Tujina	SKUPAJ
Zapadle izpostavljenosti	2.439	1.056	464	999	697	6.001	105	11.761
Slabitve in rezervacije	-1.601	-708	-237	-543	-523	-3.325	-41	-6.978
Neto stanje	838	348	227	456	174	2.676	64	4.783

h) Znesek oslabljenih izpostavljenosti in znesek zapadlih izpostavljenosti, razčlenjenih na pomembna geografska območja:

- Izpostavljenost individualno slabljenih komitentov, razvrščenih glede na kategorije izpostavljenosti, zapadlost in geografsko območje:

v tisoč EUR

Kategorija izpostavljenosti	Zapadlost		Področje				Skupaj
			Evropa	Države bivše Jugoslavije	Ostalo	Slovenija	
Izpostavljenosti do podjetij	Nezapadli	Originalna vrednost	11.025	42.389	3.457	98.731	155.602
		Oslabitve in rezervacije	498	2.866	285	7.314	10.963
		Neto izpostavljenost	10.527	39.523	3.172	91.418	144.640
Zapadle postavke	Zapadli	Originalna vrednost	-	-	-	4.263	4.263
		Oslabitve in rezervacije	-	-	-	1.074	1.074
		Neto izpostavljenost	-	-	-	3.189	3.189
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	Nezapadli	Originalna vrednost	-	-	-	16.091	16.091
		Oslabitve in rezervacije	-	-	-	2.087	2.087
		Neto izpostavljenost	-	-	-	14.004	14.004
	Zapadli	Originalna vrednost	-	-	-	4.819	4.819
		Oslabitve in rezervacije	-	-	-	3.588	3.588
		Neto izpostavljenost	-	-	-	1.231	1.231

- Izpostavljenost skupinsko slabljenih komitentov, razvrščenih glede na kategorije izpostavljenosti, zapadlost in geografsko območje:

v tisoč EUR

Kategorija izpostavljenosti	Zapadlost		Področje				Skupaj
			Evropa	Države bivše Jugoslavije	Ostalo	Slovenija	
Izpostavljenosti do enot regionalne ali lokalne ravni držav	Nezapadli	Originalna vrednost	-	-	-	16.590	16.590
		Oslabitev in rezervacije	-	-	-	107	107
		Neto izpostavljenost	-	-	-	16.483	16.483
Izpostavljenosti do podjetij	Nezapadli	Originalna vrednost	65.653	154.755	41.160	289.305	550.873
		Oslabitev in rezervacije	662	1.474	354	5.465	7.955
		Neto izpostavljenost	64.991	153.281	40.806	283.840	542.918
Izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami	Nezapadli	Originalna vrednost	-	-	-	26	26
		Oslabitev in rezervacije	-	-	-	1	1
		Neto izpostavljenost	-	-	-	25	25
Zapadle postavke	Zapadli	Originalna vrednost	-	105	-	468	573
		Oslabitev in rezervacije	-	42	-	169	211
		Neto izpostavljenost	-	63	-	299	362
Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	Nezapadli	Originalna vrednost	12.586	2.016	-	51.230	65.832
		Oslabitev in rezervacije	75	12	-	436	523
		Neto izpostavljenost	12.511	2.004	-	50.794	65.309
	Zapadli	Originalna vrednost	-	-	-	2.106	2.106
		Oslabitev in rezervacije	-	-	-	2.106	2.106
		Neto izpostavljenost	-	-	-	-	-

i) Prikaz sprememb prevrednotenij in rezervacij je prikazano v letnem poročilu.

6. DODATNA RAZKRITJA BANKE, KI UPORABLJA STANDARDIZIRAN PRISTOP (16. člen sklepa)

Banka je imenovala naslednji zunanji bonitetni instituciji:

- Fitch in
- Moody's,

katerih bonitetne ocene se uporabljajo pri naslednjih izpostavljenostih:

- izpostavljenosti do enot centralne ravni držav in do centralnih bank,
- izpostavljenosti do enot regionalne ali lokalne ravni držav,
- izpostavljenosti do oseb javnega sektorja,
- izpostavljenosti do multilateralnih razvojnih bank,
- izpostavljenosti do institucij, vključno z izpostavljenostmi do institucij s kratkoročno bonitetno oceno,
- izpostavljenosti do podjetij, vključno z izpostavljenostmi do podjetij s kratkoročno bonitetno oceno,
- izpostavljenosti iz naslova naložb v investicijske sklade.

Pri določanju uteži najprej pogledamo, ali za posamezni finančni instrument, ki predstavlja izpostavljenost, obstaja pri imenovanih zunanji bonitetnih institucijah ocena. V tem primeru z vzporeditvijo bonitetne ocene finančnega instrumenta s stopnjo kreditne kvalitete, določimo utež tveganja za to izpostavljenost.

Če finančni instrument ni ocenjen, poiščemo bonitetno oceno izdajatelja/ dolžnika tega finančnega instrumenta. V tem primeru z vzporeditvijo bonitetne ocene izdajatelja/ dolžnika s stopnjo kreditne kvalitete, določimo utež tveganja za to izpostavljenost do izdajatelja/ dolžnika.

Če tudi izdajatelj/dolžnik ni ocenjen, poiščemo bonitetno oceno države iz katere izhaja izdajatelj/ dolžnika. V tem primeru z vzporeditvijo bonitetne ocene države izdajatelja/ dolžnika s stopnjo kreditne kvalitete, določimo utež tveganja za to izpostavljenost do izdajatelja/ dolžnika. Utež tveganja je v tem primeru odvisna od kreditne kvalitete države.

Vrednosti odbitnih postavk od kapitala so:

- popravki vrednosti delnic in deležev razpoložljivih za prodajo, naložbenih nepremičnin in osnovnih sredstev na podlagi bonitetnih filtrov v višini 1.760 tisoč EUR,
- neopredmetena dolgoročna sredstva v višini 189 tisoč EUR,
- naložbe v druge kreditne ali finančne institucije, ki posamično presegajo 10 % osnovnega kapitala druge kreditne ali finančne institucije, v višini 19 tisoč EUR.

7. RAZČLENITEV KAPITALSKE ZAHTEVE ZA TRŽNA TVEGANJA (18. člen)

Pozicijsko tveganje dolžniških finančnih instrumentov: 1.526 tisoč EUR

Kapitalske zahteve za valutno tveganje: 242 tisoč EUR

Pozicijsko tveganje lastniških finančnih instrumentov 1.795 tisoč EUR

8. OPERATIVNO TVEGANJE (20. člen)

Banka za izračun operativnega tveganja uporablja enostavni pristop.

9. NALOŽBE V LASTNIŠKE VREDNOSTNE PAPIRJE, KI NISO VKLJUČENI V TRGOVALNO KNJIGO (21. člen)

Lastniške vrednostne papirje, ki niso vključeni v trgovalno knjigo:

- a) Banka vrednoti lastniške vrednostne papirje, razpoložljive za prodajo glede na obstoj delujočega trga. Če delujočega trga ni, potem se papirji vrednotijo po povprečni nabavni ceni, v kolikor pa banka ugotovi, da obstajajo nepristranski dokazi o oslabilnosti finančne naložbe, opravi ustrezne izračune in izvede slabitev skozi prevrednotovalni popravek kapitala. Vrednostni papirji, kjer obstaja delujoč trg, se vrednotijo po pošteni vrednosti skozi prevrednotovalni popravek kapitala.
- b) Banka je v letu 2008 na lastniške vrednostne papirje, razpoložljive za prodajo oblikovala za 1.546 tisoč EUR slabitev skozi prevrednotovalni popravek kapitala in za 1.821 tisoč EUR slabitev skozi izkaz poslovnega izida.

Pri vseh naložbah banka poleg drugih interesov zasleduje cilj realizacije kapitalskih dobičkov.

Knjigovodska vrednost naložb in poštena vrednost naložb je razkrita v letnem poročilu.

- c) Banka ima v svojem portfelju samo en tržni lastniški instrument, za katerega je oblikovala slabitev preko poslovnega izida. Ostali lastniški instrumenti so netržni, oziroma gre za kapitalske naložbe, ki so razkrite že v letnem poročilu.
- d) Kumulativno realizirani dobiček iz prodaje deleža v netržnem lastniškem instrumentu v letu 2008 znaša 1.292 tisoč EUR.
- e) Skupni znesek nerealiziranih izgub, ki jih banka vključuje v temeljni kapital je 1.546 tisoč EUR.

10. OBRESTNO TVEGANJE IZ POSTAVK, KI NISO VKLJUČENE V TRGOVALNO KNJIGO (22. člen)

Pri obrestnem tveganju Factor banka izhaja iz obrestnih vrzeli, ki nastajajo zaradi različnih poslovnih dogodkov v banki.

Banka pri tem upošteva:

- a) Naravo obrestnega tveganja in ključne predpostavke:

Vsako/ vse pogodbe najprej razvrstimo po tipih obrestnih mer in ugotovimo njihovo zapadlost (pri tem uporabimo amortizacijske načrte za vsako pogodbo). Če je pogodba s fiksno obrestno mero, potem je zapadlost (v skladu z amortizacijskim načrtom) enaka časovnemu horizontu ponovnega določanja obrestne mere. V primeru variabilnih tipov obrestnih mer pa moramo poleg zapadlosti po amortizacijskem načrtu upoštevati tudi t.i. repricing oz. tip ponovnega določanja obrestnih mer (na primer 3M euribor, 6M euribor, 1 Y euribor, 3 M USD libor, 6 M USD libor ipd.). Na primer v primeru 6M euriborja se vse preostale zapadlosti iz danega amortizacijskega načrta obrestujejo po objavljenem 6 M euriborju in se spreminjajo vsakih 6 mesecev.

Vsak časovni horizont je torej kombinacija tako ponovnega določanja tipa variabilne obrestne mere, kakor tudi zapadlosti po amortizacijskem načrtu. Izračunamo razlike med izpostavljenostjo po določenem tipu obrestne mere na aktivih in pasivi bilance ter upoštevamo tudi izvenbilančne neto pozicije. Tako dobljene razlike imenujemo obrestne vrzeli. Večja, ko je obrestna vrzel in daljši, ko je časovni horizont, višja je izpostavljenost tveganju spremembam obrestnih mer na trgu.

Pri tveganju ponovnega določanja obrestne mere moramo upoštevati tudi povezavo med obrestnim in kreditnim tveganjem. Povezava deluje v obeh smereh. Kreditno tveganje vpliva na izpostavljenost obrestnemu. Spremembe obrestnih mer na trgu pa lahko pomembno vplivajo tudi na finančni položaj komitentov banke. Občutljivost komitentov je odvisna od finančnih kazalcev posameznega podjetja od panoge itd. Plačilno sposobnost posameznega komitenta bomo zato upoštevali iz dveh vidikov:

- likvidnost obstoječih terjatev (D in E terjatve bomo izločili iz časovnega horizonta)
- likvidnost izvenbilančnih potencialnih obveznosti banke (D in E izvenbilančne obveznosti bomo dodali v časovne horizonte)

Pri oblikovanju posameznega časovnega horizonta ne bomo upoštevali le obstoječih terjatev temveč bomo upoštevali tudi celoten potek posameznega amortizacijskega načrta z vsemi njegovimi značilnostmi oz. podatki iz posamezne pogodbe.

- b) vpliv na prihodke oziroma drugo mero vrednosti, uporabljeno pri upravljanju obrestnega tveganja v primeru naglega zvišanja ali znižanja obrestne mere po pomembnejših valutah.

Izračuni zneskov obrestnih vrzeli po posameznem tipu obrestne mere se opravijo najmanj enkrat mesečno.

Banka izračunava obrestne vrzeli po sledečih tipih obrestnih mer:

- fiksna obrestna mera (za različna časovna obdobja zapadlosti)
- 3 mesečni EURIBOR
- 6 mesečni EURIBOR
- 12 mesečni EURIBOR
- 6 mesečni USD LIBOR
- 12 mesečni USD LIBOR

Vsako vrednost (dolge/ kratke) obrestne vrzeli pomnožimo z utežjo obrestne vrzeli, ki predpostavlja vzporedni premik krivulje donosnosti za 200 bt in 5 % donosnost. Nato seštejemo vse tehtane vrednosti razmakov in izračunamo neto vrednost vsakega tehtane obrestne vrzeli po tipih obrestnih mer. Uteži za posamezno obrestno vrzel (po tipih obrestnih mer) se uporabljajo v skladu z BIS standardom iz leta 2004 (Principles for the Management and Supervision of Interest Rate Risk, BIS, 2004). V letu 2008 je znašala tako izračunana vrednost obrestnega tveganja povprečno 2,7 mio EUR.

Maksimalno dovoljena izpostavljenost pa znaša 4 % kapitala banke. Banka omejuje tveganje na podlagi sprotnega preverjanja in tudi s pomočjo instrumentov zavarovanja pred obrestnimi tveganji.

11. KREDITNA ZAVAROVANJA (25. člen)

- a) Instrumenta bilančnega pobota banka ne uporablja.
- b) Vrednost zavarovanj s premoženjem banka ugotavlja na sledeče načine:
- o Vrednost zastavljenega depozita je nominalna pogodbeno vrednost, povečana za natečene obresti, v kolikor je depozit nominiran v tuji valuti, se njegova vrednost vsakokrat ugotavlja po dnevno veljavnem deviznem tečaju.
  - o Vrednost dolžniškega vrednostnega papirja je dnevno veljavna tržna vrednost, če je papir predmet trgovanja na organiziranem trgu, ali odplačna vrednost, če je papir netržen.

- Vrednost lastniškega vrednostnega papirja je dnevno veljavna tržna vrednost, če je papir predmet trgovanja na organiziranem trgu, cena papirja v zadnjem znanem sklenjenem poslu, če se s papirjem trguje na sivem trgu, v primeru pa, da papir nima zgodovine trgovanja ali pa je od zadnjega posla z njim preteklo precej časa, vrednost lastniškega vrednostnega papirja ugotavljajo strokovni sodelavci na podlagi računovodskih izkazov izdajatelja vrednostnega papirja.
  - Vrednost enot investicijskih skladov je dnevno veljavna tržna vrednost, če se z enotami trguje na organiziranem trgu, ali tehtano povprečje vrednosti premoženja, ki sklad sestavlja, če se z enotami dnevno ne trguje.
  - Vrednost nepremičnin, zastavljenih banki, ugotavljajo ocenjevalci vrednosti nepremičnin, ki imajo svojo dejavnost evidentirano pri pristojnih organih na državnem nivoju. Nadaljnje ocene vrednosti nepremičnin se izvajajo periodično, na podlagi statističnih metod, in sicer letno za poslovne nepremičnine in triletno za stanovanjske nepremičnine.
  - Vrednost terjatev, odstopljenih banki v zavarovanje njenih izpostavljenosti, banka določi na podlagi njihove nominalne vrednosti in kreditne kvalitete dolžnika.
  - Vrednost zastavljenih premičnin predstavlja njihova nakupna cena, znižana za amortizacijo do trenutka ugotavljanja vrednosti, ali pa cenitev ocenjevalcev vrednosti premičnin, ki imajo svojo dejavnost evidentirano pri pristojnih organih na državnem nivoju.
- c) Oblike zavarovanja s premoženjem, ki jih banka uporablja:
- a. depoziti – zastava depozitov v domači ali tuji valuti,
  - b. dolžniški vrednostni papirji,
  - c. lastniški vrednostni papirji,
  - d. enote investicijskih skladov,
  - e. nepremičnine,
  - f. odstop denarnih terjatev,
  - g. premičnine.
- d) Informacije o dajalcih osebnih jamstev ter njihove bonitetne ocene:

v tisoč EUR

Bonitetna agencija	Dolg.bonitetna ocena	Znesek osebnih jamstev
FITCH	A0	6.000
FITCH	A+	9
MOODY'S	Aa2	3.300
	brez bonitetne ocene	9.042
	Skupna vsota	18.351

- e) Informacije o koncentraciji tržnega ali kreditnega tveganja:

Tržno tveganje banka spremlja mesečno oz. skladno z razmerami na trgu, kar ima opredeljeno tudi v interni politiki banke. Koncentracijo kreditnega tveganja banka spremlja skladno s Sklepom o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic. Tabela zavarovanj za dane kredite je razkrita v letnem poročilu.

f) pregled izpostavljenosti, ki so zavarovane s premoženjem:

v tisoč EUR

	Izpostavljenosti do institucij	Izpostavljenosti do podjetij	Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	Skupaj
Neto izpostavljenost	180	26.736	6.573	33.489
Finančno premoženje	180	15.753	6.547	22.480
Polno prilagojena vrednost izpostavljenosti	-	10.983	26	11.009

g) Izpostavljenosti, ki so zavarovane z osebnimi jamstvi:

v tisoč EUR

	Izpostavljenosti do institucij	Izpostavljenosti do podjetij	Regulatorno zelo tvegane izpostavljenosti	Skupaj
Neto izpostavljenost	9	18.841	502	19.352
Osebna jamstva	9	17.841	501	18.351
Polno prilagojena vrednost izpostavljenosti	-	1.000	1	1.001

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Pri **Factor Banki d.d.** in **Skupini Factor Banka** smo za poslovno leto, ki se je končalo 31.12.2008, v povezavi:

- z razkritij iz prvega odstavka 207. člena Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št 131/2006 in 1-2/2008; odslej ZBan-1);
- z izpolnjevanjem pravil o upravljanju s tveganji in
- s kvaliteto informacijskega sistema

pregledali njeno upoštevanje določb ZBan-1 in njegovih podzakonskih predpisov – Sklepa o razkritjih s strani bank in hranilnic (Uradni list RS, št 135/2006; odslej Sklep o razkritjih), Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice (Uradni list RS, št. 135/2006, 28/2007 in 104/2007; odslej Sklep o upravljanju s tveganji), Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic (Uradni list RS, št 28/2007; odslej Sklep o ocenjevanju izgub) in Sklepa o izračunu kapitala bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 135/2006 in 104/2007; odslej Sklep o izračunu kapitala) – v poslovnem letu, ki se je končalo 31.12.2008.

Za razkritja, izpolnjevanje pravil o upravljanju s tveganji in zagotavljanje kvalitete informacijskega sistema v skladu z navedenimi predpisi je odgovorno poslovodstvo banke. Naša odgovornost je izdaja poročila na podlagi opravljenega revizijskega pregleda.

Področje revizije in preiskave

Revizijo razkritij iz prvega odstavka 207. člena ZBan-1 in revizijo izpolnjevanja pravil o upravljanju s tveganji smo opravili na podlagi smiselne uporabe mednarodnega standarda revidiranja 800 in drugih mednarodnih standardov revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da je Factor Banka d.d. in Skupina Factor Banka upoštevala ustrezna določila ZBan-1 in njegovih podzakonskih predpisov. Revizija vključuje preizkuševalno preverjanje ustreznih dokazov. Prepričani smo, da je naša revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Preiskavo kvalitete informacijskega sistema smo opravili na podlagi smiselne uporabe mednarodnega standarda poslov preiskovanja 2400. Ta standard zahteva od nas načrtovanje in izvedbo preiskave za pridobitev zmernega zagotovila, da pregledane informacije v Factor Banki d.d. in Skupini Factor Banka ne vsebujejo pomembno napačnih navedb. Preiskava je omejena predvsem na poizvedovanje pri osebju banke in na analitične postopke v zvezi z informacijami ter lahko daje manjše zagotovilo kot revizija. Revizije kvalitete informacijskega sistema nismo opravili, zato ne izražamo revizijskega mnenja. Prepričani smo, da je naša preiskava primerna podlaga za dano zagotovilo.

Mnenje o razkritjih

Po našem mnenju so razkritja Factor Banke d.d. in Skupine Factor Banka iz prvega odstavka 207. člena ZBan-1 za obračunsko obdobje, ki se je končalo 31.12.2008, v vsch pomembnih pogledih skladna z določili ZBan-1 in Sklepa o razkritjih.

Razkritja iz prvega odstavka 207. člena ZBan-1 so vsebinsko skladna z letnim poročilom.

Mnenje o izpolnjevanju pravil o upravljanju s tveganji

Po našem mnenju so bili v Factor Banki d.d. in Skupini Factor Banka v poslovnem letu, ki se je končalo na dan 31. decembra 2008, v vsch pomembnih pogledih

- izpolnjeni splošni standardi upravljanja s kreditnim tveganjem, tržnimi tveganji, obrestnim tveganjem, operativnim tveganjem in likvidnostnim tveganjem, določeni s prilogami I – V Sklepa o upravljanju s tveganji;
- v povezavi s kreditnim tveganjem upoštevana določila Sklepa o ocenjevanju izgub;
- v povezavi s kapitalom, kapitalskimi zahtevami in ustreznim notranjim kapitalom banke upoštevana določila Sklepa o izračunu kapitala;
- v povezavi z delovanjem službe notranje revizije upoštevana določila ZBan-1.

Zagotovilo o kvaliteti informacijskega sistema

V preiskavi nismo opazili nič takega zaradi česar bi menili,

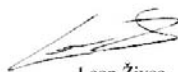
- da informacijska podpora upravljanju s tveganji ni v vsch pomembnih pogledih skladna z zapisanimi notranjimi pravili banke in zahtevami Banke Slovenije;
- da politika varnosti informacijskih sistemov ni v vsch pomembnih pogledih usklajena z zapisano strategijo razvoja informacijskih sistemov banke in da ni upoštevala priporočil slovenskih standardov oSIST ISO/IEC 27001:2006, oSIST ISO/IEC 17799:2005 in SIST ISO/IEC 17799:2003, ki jih izdaja Slovenski inštitut za standardizacijo oziroma drug pooblaščen organ.

PRICEWATERHOUSECOOPERS d.o.o.

1

Ljubljana, 25. marec 2009

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

Leon Živec

Pooblaščen revizor

Francois Mattelaer

Partner